

Besluit van college B&W van Huizen

Zaaknummer / Documentnummer	Z.241908 / D.1471086
Datum document	15 februari 2023
Onderwerp	participatietraject punt 3.1.1 collegeprogramma 2022 - 2026
Opsteller	Noord, Richard van
Afdeling	team Omgevingsbeleid
Portefeuillehouder	R. Boom
Vergadering van	Fysiek Domein
Vertrouwelijkheid	Openbaar
Geheimhouding	Nee
Embargo t/m	
Besluit	Akkoord (Gewijzigd besloten)
Datum besluit	21 februari 2023

Toelichting besluit

Advies	<ol style="list-style-type: none"> 1. Instemmen met de externe begeleiding van het participatietraject; 2. Een positieve grondhouding in te nemen over de uitgangspunten voor de uitvraag zoals weergegeven in de argumentatie, inclusief de reflectie daarop van bureau The Missing Link; 3. Een definitief standpunt in te nemen over de punten 1 en 2 nadat de commissie Fysiek Domein hierover is geconsulteerd.
Gewijzigd besloten	Conform voorstel besloten, waarbij het college draagvlak op het proces en niet de uitkomst centraal stelt bij de uitvraag aan de externe bureau's.
Aanleiding	In het collegeprogramma 2022 – 2026 is onder punt 3.1.1. (woningbouw en ruimtelijke ordening) aangegeven dat er een participatietraject, waaronder

een conferentie, met de samenleving wordt toegepast om gezamenlijk alle denkbare woningbouwlocaties te bespreken en met elkaar de mogelijkheden en uitdagingen over bouwen en wonen te verkennen. De letterlijke tekst van dit punt is hieronder bij de kaders cursief vermeld.

Hoewel in de tekst wordt uitgegaan van derde kwartaal 2022 moge duidelijk zijn dat – ook nu derde kwartaal 2022 ruimschoots voorbij is – deze ambitie zich niet verenigt met de noodzaak een dergelijke conferentie met de grootst mogelijke zorgvuldigheid voor te bereiden. Het onderwerp raakt immers vele uiteenlopende belangen, die ook tegenstrijdig kunnen zijn; immers, waar de één behoefte heeft aan woonruimte, zal de ander dit niet wenselijk vinden als die woonruimte zijn of haar woongenot beïnvloedt.

Bij de actualiseringsrapportages wordt de planning afhankelijk gesteld van de bestuurlijke en/of politieke besluitvorming. Voorgaande laat onverlet dat er momenteel veel ontwikkelingen stagneren of niet kunnen worden opgestart. Om die reden geldt, naast het vereiste van zorgvuldigheid, ook dat daar waar het kan, versnelling van het proces kan worden bevorderd.

Collegebespreking 13 september 2022

Op 13 september 2022 is gesproken over het voorliggende collegevoorstel. Als uitkomst van het zogenaamde collegebeeraad is aangegeven dat geconstateerd wordt dat het collegevoorstel aansluit bij het coalitieprogramma, maar het college niet overtuigd is dat u de aanpak en impact hiervan overziet. Een reflectie door een extern bureau is gewenst om een helder (en gedeeld) beeld te krijgen van de opgave, om vervolgens met een goed gevoel naar de raad te kunnen gaan. Daarbij kan het zinvol zijn om de opgave in stukjes te knippen.

Om uitvoering te geven aan deze vraag is bureau The Missing Link benaderd. Uiteindelijk is op 21 november jl. de reflectie/notitie op dit collegevoorstel met een risicotabel ontvangen. Deze is in de loop van 2022 en begin 2022 in overleg met de bestuurder verder geoptimaliseerd en bijgevoegd (**bijlage 1**). Gelet op deze stukken zijn in dit collegevoorstel een paar aanvullingen opgenomen.

In dit voorstel wordt u hierover geadviseerd.

Kaders

- collegeprogramma 2022 – 2026

punt 3.1.1.

“De bestaande lijst van potentiële bouwlocaties in de gemeente wordt geactualiseerd, en de mogelijkheid en wenselijkheid van bouwen in en aan het water wordt verkend. Een participatieve aanpak is met het oog op de komende Omgevingswet zeker nodig, zodat er voldoende draagvlak ontstaat. In een conferentie over wonen en bouwen in het derde kwartaal van 2022 kunnen inwoners, bedrijven en gemeenteraad met elkaar de mogelijkheden en uitdagingen verkennen en alle mogelijk denkbare woningbouwlocaties bespreken. De uitkomst van deze participatie wordt vervolgens op voorstel van het college door de gemeenteraad gewogen, waarna bepaald wordt hoe verder invulling kan worden gegeven aan de woningbouwopgave”.

NB. Bestuurlijk is aangegeven dat de eerste zin van punt 3.1.1. niet leidend

is voor de uitvoering. Een brede participatieve aanpak staat centraal. Voorgaande zoals hierna onder het beoogd resultaat aangegeven.

punt 3.1.2.

“Gedurende deze raadsperiode worden geen woningen gebouwd op de Vista”.

- diverse beleidskaders (aandachtspunten)

Vanuit verschillende kanten zijn er signalen over de aanwezige (woon)opgave. Dit heeft o.a. een plek gekregen in de regionale Woonvisie en het proces rondom de Omgevingsvisie.

Daarbij spelen elementen als:

- woningen voor de juiste doelgroepen
- juiste verdeling 1/3 sociaal, 1/3 middelduur en 1/3 vrijesector
- leeftijdsgericht en/of statushouders, vluchtelingen, beschermd wonen)
- levensloopbestendig en inclusief bouwen
- Juiste mix met voorzieningen
- toekomstbestendig maken
- ambities vertalen op de gebieden van natuur en inclusief bouwen, vergroening, klimaatadaptatie,
- biodiversiteit gezonde leefomgeving, mobiliteit/bereikbaarheid en ruimte voor werken
- beperkte ruimte, koesteren beschermende waarden buiten de bebouwde kom
- eventuele toevoeging gedacht bij (H)OV knooppunten, herstructurering, transformatie (bijv.
- kantoren), nieuwbouw inbreiding.

een belangrijke rol. Of en hoe dit uiteindelijk zijn beslag zal krijgen moet gezien worden.

- Het Woonakkoord regio Gooi- en Vechtstreek (juli 2021), waarin als actiepunten zijn opgenomen:

- we voegen 11.500 woningen toe tot 2040;
- we laten het aandeel betaalbaar meegroeien met de voorraad;
- we voegen 1500 middeldure huurwoningen toe;
- we voegen voor senioren geschikte woningen toe waar dit strategisch handig is benutten tijdelijke kansen waar die zich voordoen;
- we gaan de bestaande voorraad beter benutten;
- we bouwen vooral maar niet alleen bij ov-locaties en stations;
- we stimuleren klimaatneutraliteit, natuurinclusiviteit en circulariteit in de volle breedte;
- we monitoren en leren door te experimenteren met stapeling van opgaven.

Doel/beoogd effect

Het **doel** van dit collegevoorstel is om richting te geven aan de uitvraag voor het organiseren en uitvoeren van de woonconferentie en deze neer te leggen bij drie bureaus.

Het **beoogde resultaat** is het via een uitgebreid participatietraject in kaart brengen van de al dan niet aanwezige *woningbouwbehoefte* onder actoren en mocht deze er zijn, dan te komen tot een realistisch en uitvoerbaar *woningbouwprogramma*. Het participatietraject kent een duidelijke fasering met tussentijdse doelen en eisen die aan de deelproducten worden gesteld.

Voor het woningbouwprogramma gaat de aandacht uit naar de mogelijke locaties, globale aantallen, typologie, bouwvolumes (hoogte) en planning van te realiseren woningen, uitgaande van locatiegebonden criteria en een verdeling over het totaal van minimaal 1/3 sociale huur/koop en 1/3 middenhuur/-koop. Hierbij geldt dat per locatie bekeken wordt of deze zich leent voor meer concrete criteria (zoals aantallen/typologie) of meer op hoofdlijn (bijv. volume). Ook kunnen in dit programma afwegingscriteria worden opgenomen, aan de hand waarvan de gemeente in de toekomst nieuwe woningbouwinitiatieven kan beoordelen.

Het opstellen van dit programma wordt in samenspraak met de samenleving (inwoners, bedrijven, instellingen als De Alliantie) voorbereid, waarbij gestreefd wordt naar een zo breed mogelijk draagvlak (zie ook 'kanttekeningen' hierna).

Het resultaat van de conferentie wordt aangeboden aan de gemeenteraad die vervolgens in de gelegenheid wordt gesteld te besluiten over een woningbouwprogramma voor de gemeente Huizen.

Argumenten

1. Begeleiding door een extern bureau is raadzaam

Gelet op de impact van het onderwerp, de vele uiteenlopende belangen, de gewenste onafhankelijke positie ten opzichte van raad, college en partijen die deelnemen aan de conferentie alsook de politieke context is naar onze overtuiging begeleiding door een ervaren, deskundig bureau onvermijdelijk en noodzakelijk. Uit de reflectie door bureau The Missing Link is naar voren gekomen dat het wenselijk is om te kiezen voor een bureau dat zoveel mogelijk aansluit bij het beoogde doel.

Het doel van het gehele traject is een door de raad vast te stellen woningbouwprogramma met een overzicht van potentiële woningbouwlocaties. Een zorgvuldig te voeren participatieproces met geleidelijke planvorming, waarbij het in beeld brengen van de woonbehoefte de eerste stap is, is het middel dat tot dit doel moet leiden. Dit brengt met zich mee dat we een ruimtelijk adviesbureau zoeken met de nodige deskundigheid op gebied van stedenbouw en participatie. Dit kan een groot bureau zijn dat de expertise reeds in huis heeft dan wel een samenwerking van een adviesbureau met een participatie/communicatiebureau als partner. Na de reflectie bij de commissie consultatie zullen in overleg met de portefeuillehouder drie bureaus benaderd worden voor het uitbrengen van een offerte.

2. Om verwachtingen tijdens het proces en later te managen: Maximale duidelijkheid vooraf over de uitgangspunten.

a. *Wat geeft u het bureau mee, voor de opmaak van een offerte met plan van aanpak?*

1. De kaders, doelen en effecten als beschreven in dit voorstel (met name min. 1/3 sociaal en 1/3 midden);
2. De reflectie door bureau The Missing Link als ook de risico tabellen A en B;
3. Het bureau bepaalt de richting, draagt zorg voor de voortgang, het onderzoek en het proces en heeft de regie in dit traject;
4. Het gaat om een traject met meerdere participatiesessies, een duidelijke fasering en tussentijdse doelen en eisen die aan de deelproducten worden gesteld;
5. Het bureau bouwt in het proces terugkoppelmomenten in. Via deze in het proces logische terugkoppelmomenten rapporteert het bureau aan het college en doet het bureau voorstellen over het vervolg (afhankelijk van het verloop van het proces).

b. Welke elementen zijn relevant bij de uitvraag en zo ook bij de offerte?

Maak de te benaderen actoren inzichtelijk en streef naar een evenwichtige en representatieve samenstelling van de volgende doelgroepen:

- inwoners (verspreid over heel Huizen, diverse leeftijden, kopers/huurders);
- gehele gemeenteraad;
- ondernemers (o.a. makelaars/bouwondernemingen);
- maatschappelijke organisaties (o.a. woningcorporaties, jongerenpanel, scholen);
- Hoe bereiken we mensen, wat is nodig voor laagdrempelige deelname, hoe worden bijzondere groepen als niet vertegenwoordigde en afzijdige inwoners bereikt?.

Alles afwegende dient als uitgangspunt te gelden dat de vertegenwoordiging als representatief voor de Huizer samenleving moet worden aangemerkt.

c. Duidelijke spelregels aan de voorkant, als start van het proces. Denk aan:

- Min. 1/3 sociaal, 1/3 midden;
- de per locatie te hanteren participatietrede, rekening houdend met het feit dat de woonconferentie past in een hoge trede (adviseren);
- waarover en hoe participeren (locatiecriteria);
- wat is de ambitie/ beoogd resultaat per locatie;
- hoe wordt het draagvlak inzichtelijk gemaakt en hoe wordt het gemeten? (zie kanttekening);
- duidelijkheid voor college, raad, ambtenaren en deelnemers wanneer en door wie en waar belangrijke keuzes worden gemaakt (tussentijdse besluitvorming en verwachtingsmanagement/communicatieplan);
- hoeveel tijd, geld en energie vraagt het van zowel bewoners als van gemeente;
- wat moeten deelnemers kunnen of nodig hebben om mee te kunnen doen? Zijn ze daartoe uitgerust? En is iedereen in staat om verantwoordelijkheid te dragen voor het gezamenlijke besluit en de uitvoering ervan?
- doorlooptijd (zie uitvoering);

- toetsen (tussen)resultaten aan de opgaven, zoals die in de diverse lokale en bovenlokale beleidsdocumenten zijn opgeschreven.

Bij de tweede bullit wordt de wijze van participatie geschetst. In het participatiebeleid wordt adviseren als volgt omschreven:

Adviseren: De gemeente bepaalt de agenda, maar stelt zich terughoudend op in het aandragen van oplossingen. Betrokkenen kunnen problemen en oplossingen aandragen. Deze ideeën spelen een volwaardige rol bij het ontwikkelen van beleid. De gemeente verbindt zich in principe aan de resultaten. Gebeurt dat niet, dan moet dit goed beargumenteerd kunnen worden.

Gelet op strekking van het collegeprogramma, de aandacht die participatie heeft en de ervaringen uit de afgelopen collegeperiode, menen wij dat de politieke behoefte is gericht op een zo open mogelijk proces, waarbij gelijkwaardigheid en samenwerking belangrijke pijlers zijn. Met de participatietrede “adviseren” denken wij maximaal aansluiting te vinden bij deze behoefte alsook de bestuurlijke voorkeur.

3) Om teleurstellingen tijdens het proces of later te voorkomen: bestuurlijke en politieke overeenstemming over de uitvraag en relevante aspecten

Woningbouw en participatie hebben ruime politieke belangstelling. De raad heeft bovendien meermaals aangegeven te willen meepraten aan het begin van een proces in plaats van achteraf geconfronteerd te worden met een resultaat waar alleen nog ‘voor’ of ‘tegen’ kan worden gestemd. Daarom wordt voorgesteld de commissie fysiek domein in de gelegenheid te stellen van elke stap in het proces kennis te kunnen nemen en de commissie te consulteren over de (voorgenomen/principe-) collegebesluitvorming. Dat geldt dus ook voor het nu voorgestelde (principe) besluit. Uit de reflectie door bureau The Missing Link is hierbij naar voren gekomen dat het wenselijk is dat de raad zich op voorhand ook uitspreekt over de eigen rol alsook hoe zij wenst om te gaan met de uitkomsten van dit traject. De opbrengst van deze politieke consultaties wordt benut voor definitieve besluitvorming over alle processtappen.

Op het moment dat er een definitief resultaat ligt zal in een later stadium alleen nog sprake zijn van wettelijke participatie (inspraak). De gekozen locaties zijn dan immers door een uitgebreid participatieproces tot stand gekomen.

Kanttekeningen

1. Aan de voorkant van de te organiseren woonconferentie moet duidelijkheid worden gegeven over de spelregels, de uitgangspunten, het te doorlopen traject, het beoogde effect en de complexiteit bij dergelijke processen (verwachtingsmanagement).
2. Daarbij is het goed om het zogenaamde ‘Nimby’ effect aan de voorkant te bespreken en hoe wordt omgegaan met Nimby-achtige bezwaren in relatie tot maatschappelijk draagvlak.

3. Verder is er in dit soort processen vaak ook een zwijgende meerderheid. Hoe wordt voorkomen dat actiegroepen en de dominante minderheid als bepalend worden beschouwd en hoe wordt de zwijgende groep uitgedaagd om echt mee te doen? Hoe wordt draagvlak gemeten en hoe zwaar weegt draagvlak ten opzichte van de grote maatschappelijke woonopgaven, waar gemeenten en gemeenteraden verantwoordelijkheid in hebben?

In de plannen van aanpak zien wij graag voorstellen en criteria hiervoor.

Alternatieven Niet van toepassing.

Financiën Voor dit participatietraject wordt een meervoudig onderhandse aanbesteding doorlopen (Inkoopbeleid 2022). Hierbij zijn de medewerkers van inkoop betrokken. Gelet op de kosten bij het participatie traject voor de Kustvisie (ca. 30.000 euro) is dit gerechtvaardigd. De kosten worden gedekt via het budget 5.3 uit het coalitieakkoord 'Samen met inwoners', tabel 2 van het collegeprogramma (jaarlijks een bedrag van € 85.000, voor 2022 € 20.000).

Participatie Niet van toepassing.

Communicatie Als er duidelijkheid is over het participatietraject, start ook de communicatie hierover. De wijze waarop dit het meest effectief is, wordt uitgevraagd in de offerte (zie ook 2.b bij argumentatie). Wenselijk hierbij is dat vooraf nagedacht wordt over een communicatiestrategie (o.a. hoe vindt de terugkoppeling plaats aan deelnemers en inwoners en hoe wordt de informatie ontsloten – website). Dit zal in de uitvraag worden meegenomen.

Uitvoering en evaluatie Indien uw college instemt met dit voorstel worden:

1. uw besluit voorgelegd aan de commissie Fysiek Domein (29 maart 2023) met het voorstel om kennis te nemen van de (voorlopige) uitgangspunten voor de uitvraag en desgewenst wensen en bedenkingen in te brengen;
2. afhankelijk van de consultatie van de commissie de bureaus uitgenodigd offerte/plan van aanpak in te dienen, overeenkomstig de uitgangspunten (tot eind mei 2023);
3. de ontvangen offertes/plannen van aanpak beoordeeld en voorgelegd aan het college voor een voorlopige voorkeur (juni 2023);
4. de ontvangen offertes/plannen van aanpak en de voorlopige voorkeur van het college ter consultatie voorgelegd aan de

- commissie Fysiek Domein (planning 13 september 2023);
5. (mogelijk) en afhankelijk van de behoefte een gesprek tussen raad en bureau belegd;
 6. de resultaten van de consultatie van de commissie aan u voorgelegd, waarna u definitief kunt besluiten over de bureaukeuze en opdrachtverlening.

Geheimhouding | Niet van toepassing.

Mede geadviseerd door | communicatie, Wilma Verwoerd

Bijlagen | **bijlage 1** reflectie The Missing Link met risicotabellen